In Memoriam - Oscar Sjöberg

Vid 1900-talets början fanns i Uppsala en grupp unga entomologer som ivrigt ägnade sig åt studier av traktens insektfauna. Ett par av dessa, Axel Frisendahl och Einar Sellman, gingo tidigt bort, några andra fingo upp i mannaåldern fortsätta sitt entomologiska arbete. Till dessa hörde Oscar Sjöberg.

Allmänt intresserad för och kunnig i såväl zoologi som botanik förvärvade Sjöberg omfattande kunskaper inom båda dessa grenar av biologien. Väl hindrade honom de medicinska studierna att under en del av uppsalatiden ägna sig åt sina speciellt åt entomologien inriktade intressen, men då han som provinsialläkare i Los i Hälsingland bättre kunde disponera sin tid återupptog han forskningarna och koncentrerade sig på studiet av Coleoptera. Under de tre decennier han var verksam i Los undersökte han även floran där och ur ett efterlämnat manuskript om lostraktens växter kommer ett utdrag att publiceras. Även andra insektgrupper än Coleoptera, speciellt Hemiptera, blevo föremål för hans studier.

Men, som nämnts, ägande sig Sjöberg speciellt åt studier av Coleoptera. Under det att coleopterfaunan i våra fjälltrakter sedan länge lockat entomologerna till studier förblev faunan inom det högboreala skogsområdet länge relativt dåligt känd. Genom Sjöbergs undersökningar blev ett område, trakten kring Los, väl utforskat och en sammanfattning av resultaten förelåg vid Sjöbergs bortgång i manuskript. Det är att hoppas att detta arbete, särskilt värdefullt genom de talrika ekologiska uppgifter som lämnas, kan befordras till tryck.

Tillsammans med Anton Jansson bedrev Sjöberg intensiva forskningar inom Hamra Nationalpark i Dalarna, ett område som gränsar till Los, och som resultat av dessa undersökningar publicerade Jansson och Sjöberg 1932

i K.V.A:s Skrifter i Naturskyddsärenden ett arbete Bidrag till Kännedomen om Insektfaunan i Hamra Nationalpark.

Särskilt intresse ägnade Sjöberg åt ett par av den nordiska faunans svårare släkten, *Atomaria* och *Epuraea*. Det förra av dessa behandlade han i: Die Ergebnisse einer Genitaluntersuchung der nordischen Arten der Gattung Atomaria i Ent. Tidskr. 1947. Förutom en koncist avfattad bestämningstabell med talrika väl utförda teckningar av arternas genitalorgan behandlas utförligare en del kritiska arter.

Även för släktet *Epuraea* gav Sjöberg i Beitrag zur Kenntnis der Gattung Epuraea Er. en bestämningstabell över de palearktiska arterna med angivande även av arternas förekomst. Senare arbetade Sjöberg med världsfaunan inom detta och närstående släkten inom familjen Nitidulidae. Tyvärr hann han ej avsluta detta arbete men det är att hoppas att åtminstone nybeskrivningarna kunna sammanställas och befordras till tryck. Materialet till denna monografi fick Sjöberg från många olika muséer, bl.a. bearbetade han Reitters stora i muséet i Budapest befintliga samling. De nybeskrivna arterna härstamma från alla delar av världen, speciellt äro Indien, Östasien, Nya Guinea och Australien väl företrädda.

Några för vetenskapen nya arter inom andra släkten beskrev Sjöberg i Ent. Tidskrift 1950 under rubriken Drei neue Käfer aus der borealen Region Schwedens.

År 1954 åtog sig Sjöberg att tillsammans med mig utarbeta den svenska delen av den nya skalbaggskatalogen. Han fick ej uppleva detta verks färdigställande men nedlade under flera år ett omsorgsfullt arbete vid sammanställandet av uppgifter för katalogen och kontrollerade och bestämde tusentals exemplar från olika samlingar bl.a. av Zetterstedts i Lund förvarade lapplandssamling.

Oscar Sjöberg var vid sitt vetenskapliga arbete mycket kritisk vilket kanske bidrog till att hans produktion ej blev så stor. Men å andra sidan medförde det att hans arbeten, t.ex. bestämningstabellerna, blivit kända för deras noggrannhet och tillförlitlighet, vilket ger dem ett bestående värde.

Under ett decennium hade jag förmånen att vara hans följeslagare på många exkursioner och fick då se många prov på hans skarpblick för den levande naturen. Under arbetet med skalbaggskatalogen fick jag en god uppfattning om hans stora kunnighet och hans goda minne.

Sjöberg var en vänsäll man, han hjälpte gärna mindre erfarna entomologer med bestämningar och kontroll. Han hörde ej till dem som älska att göra reklam för sin verksamhet, han gick sin väg stilla och lugnt fram. Under de sista åren av sin levnad var Sjöberg bunden vid sjukbädden men även under denna tid ägnade han sig åt entomologiskt arbete, så fullbordade han då sitt arbete över Hälsinglands Coleoptera.

Oscar Sjöberg bevaras i ljust minne av hans många vänner. Requiescat in pace!

Sjöberg föddes i Ovansjö i Gästrikland 28.10.1885, blev student i Uppsala 1903, med. kand. där 1907 och med. lic. i Stockholm 1917. Han utnämndes till provinsialläkare i Los 1919 och stannade där till pensioneringen varefter han flyttade till Falun. Han avled 15.6.1959 och gravsattes på sin födelseförsamlings kyrkogård 21.6.1959 varvid kransar bl.a. nedlades från Entom. Föreningen och från entomologvänner i Sverige, Norge och Danmark.

Einar Klefbeck.